



Cal Panxeta

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector nordest del terme municipal.
Emplaçament Ctra. de Navàs a Prats de Lluçanès (BV-4401), al km. 1,8 camí asfaltat direcció sud (camí del Pla de Vilamajor) uns 1.400 m, trencall al nord-est uns 700 m.
Alçada: 366

Coordenades:

Latitud: 41.89378
Longitud: 1.90661
UTM Est (X): 409297
UTM Nord (Y): 4638561

Classificació

Número de fitxa 08018 - 222
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 133 (protecció de masies). Núm. 11: cal Panxeta.
Data aprovació: dc., 27/11/1991 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001506500DG03H0001QM
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 08/12/2022 - 14:19

Descripció

Casa de pagès de dimensions considerables emplaçada al límit est del terme municipal de Balsareny. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que s'ha ampliat amb nous cossos llevant i al nord, i compta també amb dependències adossades a ponent que antigament havien estat quadres i ara acullen estances per al turisme rural.

El cos residencial originari presenta una estructura força regular. Devia aixecar-se en una sola fase constructiva, probablement a finals del segle XIX o començaments del XX. La façana principal, encarada vers migdia, s'ordena en base a dos eixos d'obertures, amb la porta a la dreta i un forat de ventilació en forma d'arc apuntat al nivell de les golfes. Els paraments són de maçoneria a pedra vista (abans eren arrebossats) i les obertures són emmarcades amb maó. En la recent rehabilitació s'ha afegit un porxo que aixopluga l'entrada.

Les antigues quadres segueixen una pauta constructiva similar, però han estat força modificades en la recent rehabilitació. Finalment, els cossos adossats a la casa, obrats amb totxana i arrebossats exteriorment, semblen de construcció força més recent.

Observacions:

Altres denominacions: La Jussana, la Casa Blanca.

Història

No coneixem notícies concretes sobre l'origen d'aquesta casa que, per la seva tipologia constructiva, podria datar-se al final del segle XIX o començament del XX. El motiu de Panxeta es deu al fet que hi va viure un germà de l'avi del Panxeta. El Panxeta vivia al carrer del Raval, número 10, i va donar el renom familiar. Aquesta família procedia de la casa de cal Panxeta de Santa Cecília de Montserrat, i al segle XIX el besavi es van instal·lar a Balsareny. Van estar al mas Sobirana de Ferrans i després en altres cases (Carreté, 2010: 152, 228). La casa també es coneixia com La Jussana per la seva situació orogràfica.

Com moltes cases del sector nord-est de Balsareny, cal Panxeta era una masoveria de l'Abellar, una gran masia situada en terme de Cornet, Sallent. Al segle XIX aquesta gran casa pairal tenia les masoveries d'Argelaguers, Joanic, les Claperoses, cal Panxeta, el Cerdà i les Torres de Vilamajor. Al llarg del segle XX aquestes finques es van anar venent i l'heretat de l'Abellar es va disgregar. A la dècada de 1990 els actuals propietaris van comprar la casa a l'amo de l'Abellar. Feia temps que no s'hi vivia i es trobava en un estat precari. A partir d'aleshores van rehabilitar la casa i una part es va adequar com a turisme rural.

Bibliografia

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 152, 228.

